

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/5

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/5704

Karar No. 2025/6646

Tarihi: 22.09.2025

●İŞKOLUNUN İŞİN TEKNİK AMACINA GÖRE BELİRLENECEĞİ
●İŞYERİNDE BİRDEN FAZLA TEKNİK AMACIN BULUNMASI HALİNDE İŞKOLUNUN AĞIRLIKLI İŞE GÖRE SAPTANACAĞI
●İŞKOLLARI YÖNETMELİĞİNİN DEĞİŞMESİ
●YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİNE BAĞLI OLARAK İÇTİHAT DEĞİŞİKLİĞİNE GİDİLMESİ
●YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİĞİ ÖNCESİ YARDIMCI İŞ NİTELİĞİNDE OLDUĞU İÇİN ASIL İŞYERİNİN GİRDİĞİ İŞKOLUNA GÖRE BELİRLENEN İŞLERİN DEĞİŞİKLİK SONRASI AYRI BİR İŞ OLARAK İŞKOLLARININ SAPTANACAĞI

ÖZETİ İşyeri kavramının unsurları da nazara alındığında, teknik amaç doğrultusunda yapılan işin niteliğine göre işkolunun belirlenmesi gerektiği ifade edilebilir. Bununla birlikte, aynı işyerinde farklı nitelikte mal veya hizmet üretimlerinin söz konusu olması durumunda, birden fazla teknik amaç mevcut olabilir. Bu ihtimalde, işyerinde yürütülen faaliyet kapsamındaki ağırlıklı işin niteliğine göre işkolunun tespit edilmesi gerekmektedir (Fevzi Şahlanan, Toplu İş Hukuku, İstanbul, 2020, s.50; Aziz Can Tuncay, Burcu Savaş Kutsal, Toplu İş Hukuku, İstanbul, 2019, s.50).

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılardan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Personel A.Ş. ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekilleri

tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası (Genel-İş Sendikası) vekili dava dilekçesinde; davalı işveren Şirketin dava dışı Büyükşehir Belediyesine ait bir belediye iktisadi teşekkülü olduğunu, dava dışı Belediyenin bir kısım görevlerini hizmet alımı yoluyla gerçekleştirdiğini, 28.03.2024 tarihli ve 32503 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2024/1 Karar numaralı işkolu tespitinde; davalı Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Personel AŞ'nin 1103532.021 ve 1103508.021 sicil No.lu işyerlerinde yapılan işin özel güvenlik hizmeti olduğu, işyerlerinde yürütülen faaliyetlerin İşkolları Yönetmeliği'nin 19 sıra No.lu savunma ve güvenlik işkolunda yer aldığına dair tespit kararının iptalinin gerektiğini, zira dava konusu işyerleri bakımından asıl işe yardımcı işlerin söz konusu olduğunu, asıl işin genel işler işkoluna girdiğini, dolayısıyla ilgili işyerlerinin de İşkolları Yönetmeliği'nin 20 sıra No.lu genel işler işkoluna girdiğini, dava konusu işyerlerinde yapılan işlerinin asıl işin yürütülmesinde yardımcı işler niteliğinde olduğunu ileri sürerek davalı Bakanlığın işkolu tespiti kararının iptali ile işkolu tespiti konusu işyerlerinde yürütülen işlerin genel işler işkoluna girdiğinin tespitine karar verilmesi talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili davaya cevap dilekçesinde; öncelikle davanın süresinde açılıp açılmadığının belirlenmesi gerektiğini, iş müfettişleri tarafından yapılan inceleme neticesinde düzenlenen işkolu inceleme raporunda; Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Personel AŞ'ye ait 1103532.021 ve 1103508.021 sicil No.lu işyerlerinin İşkolları Yönetmeliği'nin 19 sıra No.lu savunma ve güvenlik işkolunda yer aldığı kanaatine varıldığını, söz konusu işyerlerinde yürütülen asıl işin özel güvenlik faaliyeti olduğu ve yapılan güvenlik hizmeti işinin 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda (5216 sayılı Kanun) sayılan Büyükşehir Belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları içerisinde sayılmadığından sunulan hizmetin Belediye hizmeti olarak değerlendirilemeyeceğini, bu belirtilen hususlar gereği Bakanlık tarafından tanzim edilen işkolu tespitinin her yönüyle hukuka ve yürürlükteki mevzuata uygun olarak düzenlendiğini belirterek ve dilekçesinde yazılı diğer sebeplerle davanın reddini istemiştir.

2. Davalı Özel Güvenlik ve Koruma İşçileri Sendikası vekili cevap dilekçesinde; alt işveren işyerinde yapılan işlere dair işkolu tespitinin, asıl işveren işyerinden bağımsız olarak tespit edilmesi gerektiğini, İdareye ait binaların özel güvenlik faaliyetini yürütmenin niteliği itibarıyla asıl işten farklı bir faaliyet olduğunu ve belediye hizmetleri kapsamında görülemeyeceğini, 12.05.2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan "İşkolları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına

Dair Yönetmelik" le getirilen düzenlemeye göre belediye Şirketlerinin diğer işkollarında faaliyet gösteren işyerlerinin belediye hizmetleri kapsamında çıkarıldığını, dava dışı Belediyeye ait birimlerde ve hizmet binalarının güvenliğinin sağlanması kapsamında icra edilen özel güvenlik faaliyetinin İşkolları Yönetmeliği'nin 19 sıra No.lu savunma ve güvenlik işkoluna girdiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

3. Diğer davalılar cevap dilekçesi vermemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; İşkolları Yönetmeliği'nde belediye hizmetlerinin genel işler işkolunda sayıldığı, belediyelerin görev ve yetkileri kapsamında yer alan faaliyetlerin yürütülmesi durumunda gerek doğrudan Belediyeye ait işyerleri gerekse Belediye şirketlerine ait işyerlerinin genel işler işkolunda yer aldığı gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Bakanlık vekili ve davalı Şirket vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

1. Davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı vekili temyiz dilekçesinde;

a. İşyerinde fiilen yapılan işlerin 5216 sayılı Kanun'da sayılan görev ve sorumluluklar arasında yer almadığını ve belediye hizmeti olarak değerlendirilemeyeceğini,

b. Özel güvenlik hizmetinin asıl işe yardımcı iş yahut asıl işin yürütümüne katkıda bulunabilir iş mahiyetinde olmadığını ve başlı başına ayrı bir hizmet olduğunu ileri sürmüştür.

2. Davalı Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Personel AŞ vekili temyiz dilekçesinde;

a. Dava konusu 28.03.2024 tarihli ve 32503 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2024/1 Karar numaralı işkolu tespitinin iptaline ilişkin derdest dava bulunduğu yönündeki itirazlarının dikkate alınmadığını,

b. Yapılan işin belediye hizmetleri kapsamı dışında olduğundan genel işler işkolunda yer aldığının kabul edilemeyeceğini ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuzmazlık, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 4 ve 5. maddeleri kapsamında işkolu tespitine itiraz istemine ilişkindir.

1. Türk toplu iş hukukundaki normatif düzenlemelerde işkolu kavramı önemli bir yer tutmaktadır. 6356 sayılı Kanun'un 3. maddesine göre, sendikalar

kuruldukları işkolunda faaliyette bulunurlar. Bu anlamda toplu iş hukukumuzda işkolu esasına göre sendikalaşma ilkesinin kabul edildiği ve işkolu kavramı ile sendikaların hukuki olarak faaliyet sınırının belirlendiği ifade edilebilir.

İşkolunun belirlenmesi konusunu düzenleyen 6356 sayılı Kanun'un 5. maddesine göre ise işkolu tespiti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yapılacaktır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yapılan tespit ile ilgili kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakip bu tespite karşı ilgililer, on beş gün içinde dava açabilir. Belirtilen süre hak düşürücüdür.

19.12.2012 tarihli ve 28502 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşkolları Yönetmeliği'nin "İşyerinin girdiği işkolunun belirlenmesi" başlıklı 4. maddesinin dava tarihinde yürürlükte olan metni şöyledir:

"(1) İşveren, işveren sendikası veya işçi sendikasının başvurusu üzerine, bir işyerinin girdiği işkolunun tespiti yapılır.

(2) Bir işyerinin girdiği işkolu, ilgililerin başvurusu üzerine, o işyerinde yürütülen işin niteliğine göre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca belirlenir. Bakanlığın tespit ile ilgili kararı Resmî Gazete'de yayımlanır. Bu tespite karşı ilgililer, Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 5 inci maddesine göre kararın yayımından itibaren on beş gün içinde dava açabilir.

(3) Yeni bir toplu iş sözleşmesi için yetki süreci başlamış ise işkolu değişikliği tespiti bir sonraki dönem için geçerli olur. İşkolu tespit talebi ve buna ilişkin açılan davalar, yetki işlemlerinde ve yetki tespit davalarında bekletici neden sayılmaz.

(4) 10/11/1983 tarihli ve 83/7376 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan mülga İşkolları Tüzüğüne göre belirlenmiş olan işyerlerinin işkolu yeni bir işkolu tespiti yapıncaya kadar, en son yetki belgesi alan sendikanın kurulu bulunduğu işkolundan sayılır."

İşkolu kavramı ile çalışma yaşamında benzer nitelikte olan faaliyet türleri gruplandırılmak suretiyle tasnif edilmektedir. Hukukumuzda, bu suretle oluşturulan işkolu sayısı yirmi olarak belirlenmiştir. İşkolu tespitinde birim olarak işyerinin esas alınacağı normatif düzenlemelerin tartışmasız bir sonucudur. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesinin gerekçesinde, işyeri, teknik bir amaca, diğer bir deyişle mal ve hizmet üretimine yönelik ve değişik unsurlardan meydana gelen bir birim olarak belirtilmiştir. İşyerinin sınırlarının saptanmasında işyerine bağlı yerler ile eklentiler ve araçların bir birim kapsamında oldukları belirtildikten sonra özellikle bir işyerinin mal ve hizmet üretimi için ayrı bir alanı da kullanması hâlinde bunların tek işyeri mi yoksa birbirinden bağımsız işyerleri mi sayılacağı konusunda amaçta birlik, aynı teknik amaca bağlı olarak üretimde bulunma, nitelik yönünden bağlılık ile yönetimde birlik, aynı yönetim altında örgütlenmiş olma koşullarının aranacağı düzenlenmiştir.

İşyeri kavramının unsurları da nazara alındığında, teknik amaç doğrultusunda yapılan işin niteliğine göre işkolunun belirlenmesi gerektiği ifade edilebilir. Bununla birlikte, aynı işyerinde farklı nitelikte mal veya hizmet üretimlerinin söz konusu

olması durumunda, birden fazla teknik amaç mevcut olabilir. Bu ihtimalde, işyerinde yürütülen faaliyet kapsamındaki ağırlıklı işin niteliğine göre işkolunun tespit edilmesi gerekmektedir (Fevzi Şahlanan, Toplu İş Hukuku, İstanbul, 2020, s.50; Aziz Can Tuncay, Burcu Savaş Kutsal, Toplu İş Hukuku, İstanbul, 2019, s.50).

Somut uyuşmazlıkta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 28.03.2024 tarihli ve 32503 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2024/1 Karar numaralı işkolu tespit kararı ile Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Personel AŞ işverenliğine ait 1103532.021 ve 1103508.021 sicil No.lu işyerlerinde yapılan işin özel güvenlik hizmeti olduğu, bu nedenle yürütülen faaliyetlerin İşkolları Yönetmeliği'nin 19 sıra No.lu savunma ve güvenlik işkolunda yer aldığı belirlenmiştir.

Dairemiz içtihadına göre belediyelerin görev, sorumluluk ve imtiyazları kapsamında yer alan faaliyetlerin yürütülmesi ve yapılan işin niteliğine ilişkin ayrıksı bir düzenleme bulunmaması durumunda, gerek doğrudan belediyeye ait işyerleri gerekse belediye şirketlerine ait işyerlerinin kural olarak genel işler işkolunda yer aldığı kabul edilmektedir (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 13.10.2022 tarihli ve 2022/12975 Esas, 2022/12276 Karar sayılı kararı).

Bununla birlikte Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 12.05.2023 tarihli ve 32188 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İşkolları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in 5. maddesi ile İşkolları Yönetmeliği'ne ekli cetvelin 20 No.lu genel işler işkolu tablosunda değişiklik yapıldığı, söz konusu değişiklikle genel işler işkolu tablosunun birinci satırında yer alan “Belediye hizmetleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “belediyelerin şirketleri, bağlı kuruluşları, müessese ve işletmeleri ile bunların birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip olduğu şirketlerin diğer işkollarında faaliyet gösteren işyerleri hariç” ibaresi eklenmiştir.

Belirtmek gerekir ki 12.05.2023 tarihli değişiklik öncesi Dairemizce, belediye şirketlerince yürütülen özel güvenlik faaliyetlerinin belediye hizmetlerine yardımcı nitelikte olduğu, bu kapsamda yürütülen özel güvenlik faaliyetlerinin asıl işe yardımcı iş niteliğini taşıdığı ve asıl işin girdiği işkolunda yer aldığı kabul edilmiş ise de söz konusu Yönetmelik değişikliği sonrası konunun yeniden değerlendirilmesi neticesinde; dosya kapsamında mevcut deliller ve iş müfettişi raporundaki tespitlere göre, dava konusu işyerlerinde sadece özel güvenlik görevlisi işçilerin çalıştığı, bu işçilerin dava dışı Belediye ile Belediyeye bağlı kuruluşuna ait bina ve tesislerin güvenlik hizmetlerini yerine getirdikleri, yapılan işin belediyelerin görev, sorumluluk ve imtiyazları kapsamında yer almadığı, ayrı işyeri sicil numarası ile faaliyet yürütülen işyerlerinde yapılan işin İşkolları Yönetmeliği'ne ekli cetvelde "özel güvenlik faaliyetleri" açıklaması ile 19 sıra No.lu savunma ve güvenlik işkolu başlığı altında yer aldığı, açıklanan bu maddi ve hukuki olgulara göre Bakanlık işkolu tespit kararı isabetli olduğundan davanın reddine karar verilmesi gerekirken yanılı

değerlendirme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir. Buna göre 6356 sayılı Kanun'un 5/1 hükmü uyarınca hükümlerin bozulmak suretiyle ortadan kaldırılması ve aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Yukarıda tarih ve sayısı belirtilen İlk Derece Mahkemesi kararı ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının **BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA**,

1. Davanın REDDİNE,

2. Karar tarihi itibarıyla alınması gerekli olan 615,40 TL harçtan, peşin alınan 427,60 TL harcın mahsubu ile bakiye 187,80 TL harcın davacıdan tahsili ile Hazineye gelir kaydına,

3. Davacının yapmış olduğu yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına, davalı Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Personel AŞ tarafından yapılan 520,00 TL yargılama giderinin davacıdan tahsili ile ilgili davalıya ödenmesine,

4. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne göre 30.000,00 TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalılardan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Personel AŞ, Güvenlik ve Savunma İşçileri Sendikası ve Özel Güvenlik ve Koruma İşçileri Sendikasına müstereken verilmesine,

5. Davalı Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Personel AŞ tarafından yatırılan 1.683,10 TL istinaf yoluna başvurma harcı ile 3.033,70 TL temyiz yoluna başvuru harcı olmak üzere toplam 4.716,80 TL harcın davacıdan alınarak ilgili davalıya verilmesine, davalı Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Personel AŞ tarafından yatırılan 615,40 TL istinaf karar harcının istek hâlinde davalıya iadesine,

6. Yatırılan gider avanslarından varsa kullanılmayan bakiyelerinin ilgili tarafa iadesine,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde davalılardan Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Personel AŞ'ye iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

22.09.2025 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.